

علل و فراوانی دررفتگی مفصل آرنج در یک بیمارستان ارجاعی منطقه‌ای در افغانستان

چکیده

زمینه و هدف: مفصل آرنج شامل سه استخوان است که ممکن است از جای خود جدا شده و باعث دررفتگی آرنج شوند. هدف این مطالعه بررسی علل دررفتگی مفصل آرنج در منطقه کندز افغانستان به قصد کاهش بروز موارد آن از طریق اطلاع‌رسانی به مردم و گفتگو در این زمینه با دولت بود.

روش: این مطالعه موردی آینده‌نگر در یک بیمارستان منطقه‌ای در ولایت کندز افغانستان طراحی شد تا علل و تعداد دررفتگی‌های مفصل آرنج را از ابتدا تا پایان سال ۲۰۲۱ بررسی کند. جامعه آماری مطالعه شامل ۲۳ بیمار بالای پنج سال بود. داده‌ها به صفحه گسترده وارد شد و در نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: از ۲۳ بیمار بررسی شده، ۱۸ نفر (۷۸٪) مرد، ۵ نفر (۲۲٪) زن، ۱۴ نفر بین ۱۰ تا ۳۰ سال داشتند و ۱۵ نفر (۶۶٪) باشند (ساکن) ولایت کندز بودند. ۱۰ مورد (۴۳٪) از دررفتگی مفصل آرنج ناشی از سقوط از ارتفاع، ۶ مورد (۲۶٪) تصادف جاده‌ای، ۵ مورد (۲۲٪) صدمات ورزشی و ۲ (۹٪) نزاع خانوادگی بود. نوع دررفتگی‌ها شامل دررفتگی خلفی ۱۹ مورد (۸۴٪)، دررفتگی قدامی ۴ مورد (۱۷٪)، دررفتگی جانبی ۴ مورد (۱۷٪)، دررفتگی خلفی باز همراه با شکستگی ۴ مورد (۱۷٪) و دررفتگی پیچیده خلفی نزدیک به ۴ مورد (۱۷٪) بود. در ۶۱ درصد موارد، آرنج دست راست دررفته بود. ۲۱ مورد دررفتگی آرنج بدون عمل جراحی و ۲ مورد (۸٪) با عمل جراحی درمان شدند. در این ۲۱ مورد (۹۲٪) هیچ عارضه‌ای وجود نداشت، ۱ نفر (۴٪) میوزیت استخوانی و در ۱ نفر (۴٪) که دررفتگی توسط شکسته‌بند محلی درمان شده بود، آرنج به صورت دررفته باقی‌مانده بود.

نتیجه‌گیری: شایع‌ترین علل دررفتگی آرنج سقوط از ارتفاع و تصادفات جاده‌ای و شایع‌ترین نوع دررفتگی، دررفتگی خلفی جانبی بود.

واژگان کلیدی: مفصل آرنج، دررفتگی مفصل، فراوانی، درمان

دریافت مقاله: ۲ ماه قبل از چاپ؛ پذیرش مقاله: ۲۰ روز قبل از چاپ

دکتر شاه ولی حبیب

مقدمه

دررفتگی به جابجایی کامل مفصل گفته می‌شود و شایع‌ترین انواع دررفتگی، دررفتگی مادرزادی، دررفتگی تروماتیک، دررفتگی پاتولوژیک و دررفتگی فلجی است. شایع‌ترین علت دررفتگی ضربه‌هایی مانند سقوط از ارتفاع و رویدادهای ورزشی است. مفصل آرنج دومین مفصلی است که در آن دررفتگی بیشتر مشاهده می‌شود و تقریباً ۳ تا ۶ درصد از دررفتگی‌ها در این مفصل رخ می‌دهد. درصد دررفتگی آرنج با افزایش سن و فعالیت بدنی افزایش یافته است.^(۴ تا ۱)

مکانیسم آسیب اغلب به دلیل افتادن روی دست باز و آرنج خم شده است. دررفتگی خلفی زمان اتفاق می‌افتد که تروکلنا بیرون زده و یک پیچش والگوس به نیروی طولی اضافه می‌کند.^(۱)

به طور کلی، ۵۰ درصد از دررفتگی‌های آرنج در بیماران کمتر از ۲۰ سال رخ می‌دهد و شایع‌ترین نوع آن خلفی لترال یا جانبی است. علاوه بر این، ۹۰ درصد دررفتگی آرنج با پارگی رباط جانبی (LCL) و پارگی رباط جانبی داخلی در هنگام ضربه شدید همراه است. یک سه‌گانه وحشتناک زمانی رخ می‌دهد که سر رادیال و فرآیند کرونوئید اولنا شکسته می‌شود و منجر به دررفتگی مکرر آرنج می‌شود.

دررفتگی آرنج در کودکان زیر ده سال به ندرت رخ می‌دهد (۳ تا ۶٪) و ۷۱ درصد موارد در مردان رخ می‌دهد.

مواد و روش کار

موضوع این مطالعه ابتدا توسط رئیس گروه ارتوپدی و کمیته علمی بیمارستان کندز بررسی و توسط رئیس آموزش پزشکی وزارت بهداشت افغانستان تأیید شد. این مطالعه توصیفی روی بیماران مبتلا به دررفتگی آرنج که در سال ۱۴۰۰ به بیمارستانی منطقه‌ای در ولایت کندز مراجعه کرده بودند، انجام شد. جامعه آماری شامل ۲۳ بیمار ساکن

۱. بخش ارتوپدی و تروماتولوژی، بیمارستان منطقه‌ای کندز، افغانستان.

نویسنده مسئول:
شاه ولی حبیب

Email:
Drhabib12345@gmail.com

جدول ۲. مقایسه دررفتگی آرنج با توجه به علل

درصد	فراوانی	دلیل
۴۳٪	۱۰	افتادن
۹٪	۲	نزاع
۲۶٪	۶	تصادف جاده‌ای
۲۲٪	۵	ورزش
۱۰۰٪	۲۳	کل

جدول ۳. مقایسه بیماران با توجه به درمان

درصد	فراوانی	درمان
۹۲٪	۲۱	جا اندازی بسته
۴٪	۱	جا اندازی باز
۴٪	۱	ارجاع به بیمارستان دیگر
۱۰۰٪	۲۳	کل

تحقیق حاضر و تحقیقات دیگری که در کشورهای دیگر انجام شده است نشان می‌دهد که دررفتگی مفصل آرنج در مردان بیشتر از زنان بوده که علت آن فعالیت بدنی بیشتر بوده است. با توجه به مطالعات بین‌المللی، تصادفات جاده‌ای (RTA Road Accidents)، عامل ۶ درصد از دررفتگی‌های آرنج بوده است اما در تحقیق حاضر این عامل باعث ۲۶٪ از موارد دررفتگی آرنج بود^(۷ تا ۵). در نهایت متوجه شدیم که شایع‌ترین علت دررفتگی آرنج، سقوط از ارتفاع است و بیشتر موارد در سمت راست و بیشتر موارد دررفتگی خلفی بوده است. دررفتگی آرنج در افرادی که فعالیت بدنی بیشتری داشتند بیشتر بود.

نتیجه‌گیری

۲۳ مورد دررفتگی مفصل آرنج در این مطالعه بررسی شد و بیماران با معیارهای ورود به مطالعه به صورت روزانه به بیمارستان کندز در کشور افغانستان مراجعه می‌کردند. داده‌ها به صورت آینده‌نگر جمع‌آوری و

چهار ولایت بود که تحت درمان قرار گرفته بودند. کودکان زیر پنج سال و بیماران مبتلا به سایر دررفتگی‌های همزمان مفصل وارد این تحقیق نشدند. متغیرهای پژوهش شامل اطلاعات دموگرافیک، علل دررفتگی، سن، جنس، محل سکونت، سمت دررفتگی، نوع دررفتگی، روش درمان و نتایج درمان بودند. ابتدا، اطلاعات لازم از بیماران، بستگان آنها و همچنین رادیوگرافی در قالب فرم جمع‌آوری شد. سپس، داده‌های جمع‌آوری شده جهت تحلیل وارد نرم‌افزارهای Excel و SPSS شد.

نتایج

از بین ۲۳ بیمار، ۱۸ نفر (۷۸٪) مرد و ۵ نفر (۲۲٪) زن بودند. در اکثر موارد، نوع دررفتگی آرنج خلفی بود که ۱۹ مورد در جدول ۱ ذکر شده است. در جدول ۲ مقایسه بیماران بر اساس علل دررفتگی و در جدول ۳ مقایسه بر اساس نوع درمان مشاهده می‌شود. بیشتر موارد دررفتگی آرنج در سمت راست بود (۱۴ مورد، ۶۱٪) در حالی که ۳۹٪ (۹ مورد) در سمت چپ رخ داده است.

جدول ۱. مقایسه بیماران بر اساس نوع دررفتگی

درصد	فراوانی	نوع دررفتگی
۴٪	۱	دررفتگی خلفی پیچیده باز
۸۴٪	۱۹	دررفتگی خلفی ساده
۴٪	۱	دررفتگی قدامی ساده
۴٪	۱	دررفتگی جانبی ساده
۴٪	۱	دررفتگی خلفی پیچیده بسته
۱۰۰٪	۲۳	کل

بحث

در این مطالعه ۲۳ بیمار با دررفتگی که به صورت روزانه به بیمارستان‌های ولایت کندز در افغانستان مراجعه کرده بودند معیارهای ورود به مطالعه را داشتند. داده‌های مورد نیاز به صورت آینده‌نگر جمع‌آوری شد و سپس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج به دست آمده با مطالعات مشابه دیگر مقایسه شد و نتایج زیر حاصل شد: بیشتر موارد دررفتگی آرنج در دهه دوم زندگی رخ داده است که بیشترین فعالیت بدنی را در این دوره از زندگی نشان می‌دهد.

مقایسه نتایج با کشورهای دیگر				
متغیرها	افغانستان	آلمان	افغانستان	ایران
جنس	تعداد بیمار			
۱. مرد	۵۱	۴۷	۱۸	۱۱
۲. زن	۹	۲۵	۵	۱
تعداد کل بیمار	۶۰	۷۲	۲۳	۱۲
مقایسه بر اساس علل				
۱. رویدادهای ورزشی	٪۳۶/۷۰	اشاره نشده	٪۲۱/۷۰	اشاره نشده
۲. تصادفات جاده‌ای	٪۸/۳۰	٪۶	٪۲۶	اشاره نشده
۳. نزاع خانوادگی	٪۱/۷۰	اشاره نشده	٪۸/۶۰	اشاره نشده
۴. زمین خوردن	٪۲۸/۳۰	٪۴۲	٪۴۳/۷۰	اشاره نشده

منابع

- Parez EA. Fractures of the shoulder, arm, and forearm. In: Canale ST, Beatty H, editors. *Campbell's Operative Orthopaedics*. 12th ed. Vol 3. Philadelphia, PA, Elsevier Mosby, 2013, p.2829-2903
- Ebnazar J. Regional conditions of the upper limb. In: *Textbook of Orthopedics*. 4th ed. New Delhi. Jaypee Brothers Medical Publisher. 2010.p. 378-397
- Snell R. *Clinical anatomy by regions*. 9th ed. Philadelphia, PA, Lippincott Williams & Wilkins, 2011.p. 406-408
- Solomon L, Warwick D, Nayagam SD. Fractures and joint injuries. Injuries of the shoulder, upper arm and elbow. In *Apley's System of Orthopedics and Fractures*. 9th ed. London, Hodder Arnold. 2010.p.755-758
- Mühlenfeld N, Frank J, Lustenberger T, Marzi I, Sander AL. Epidemiology and treatment of acute elbow dislocations: current concept based on primary surgical ligament repair of unstable simple elbow dislocations. *Eur J Trauma Emerg Surg*. 2022 Feb;48(1):629-636. doi: 10.1007/s00068-020-01512-z.
- Coulibaly NF, Moustapha NM, Djoumoi HH, Lamine S, Badara GA, Daniel SA. Management Of Recent Elbow Dislocations: Functional Treatment Versus Immobilization; A Prospective Study About 60 Cases. *Open Orthop J*. 2017 May 30;11:452-459. doi: 10.2174/1874325001711010452.
- Kamrani RS; Farhadi L; Oryadi Zanjani L. Old Unreduced Elbow Fracture and Fracture Dislocation: Treatment With Open Reduction and Hinge External Fixation. *Shafa Ortho J*. 2015 May; 2(2):e1893. DOI: <http://dx.doi.org/10.17795/soj-1893>.

تحلیل شد و نتایج آن با مطالعات مشابه دیگر مورد مقایسه قرار گرفت که به قرار زیر است:

بیشتر موارد دررفتگی آرنج در دهه دوم زندگی افراد رخ داده است که ناشی از فعالیت فیزیکی در این دوره از زندگی افراد است. در این مطالعه و مطالعات مشابه دیگر در این زمینه نشان داده شد که دررفتگی مفصل آرنج در مردان بیشتر از زنان اتفاق افتاده است که به خاطر فعالیت فیزیکی بیشتر مردان می‌باشد. RTA در مطالعات بین‌المللی دلیل ۶٪ از دررفتگی‌های مفصل آرنج بود، حال آنکه در این مطالعه، ۲۶٪ از علت دررفتگی‌ها RTA بوده است. در نهایت متوجه شدیم که شایع‌ترین علت دررفتگی آرنج سقوط از ارتفاع است که بیشتر آن در سمت راست بدن مشاهده شده است. بیشتر موارد دررفتگی به سمت ناحیه خلف و در افرادی بود که فعالیت بدنی بیشتری داشتند و دررفتگی آرنج بیشتر در این افراد دیده شد.